

Co-teaching voor Inclusie

Liesbet Decroos

On'ne
CAMPUS SINT-NIKLAAS

LID VAN
**ASSOCIATIE
KU LEUVEN**

Co-teaching voor Inclusie in de lagere school

... een praktijkvoorbeeld

**... van samenwerking tussen
de lagere school, de lerarenopleiding en studenten**

... met als doel: inclusief onderwijs realiseren via co-teaching

... en dit via ontwerponderzoek

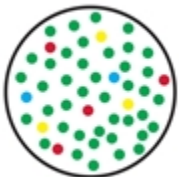
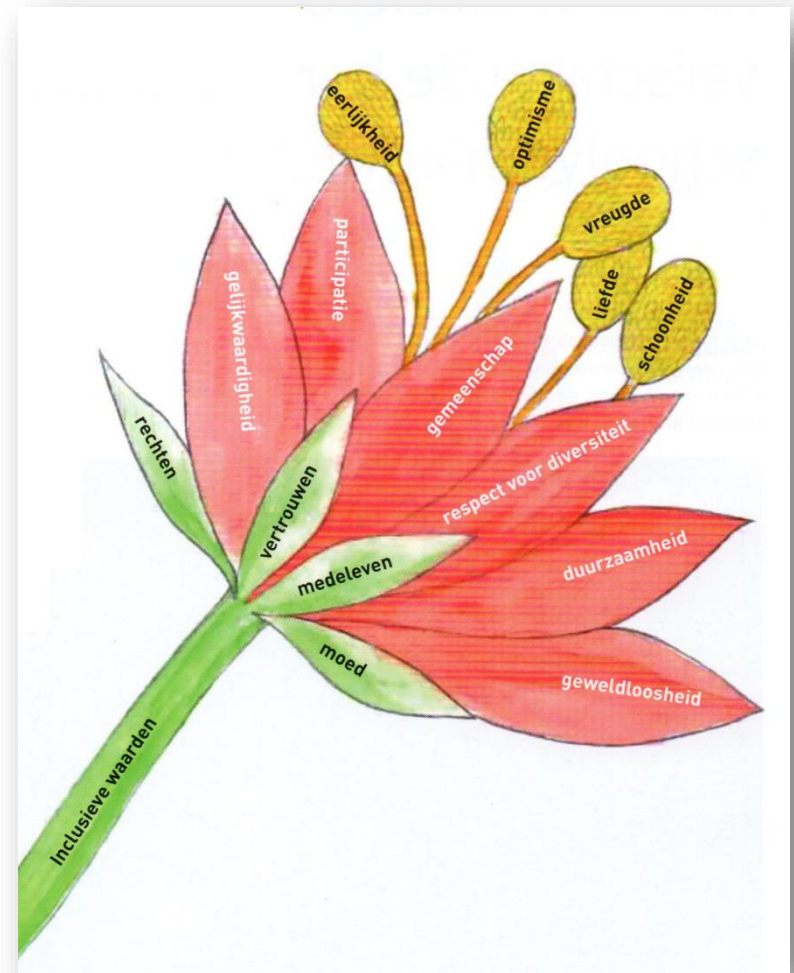
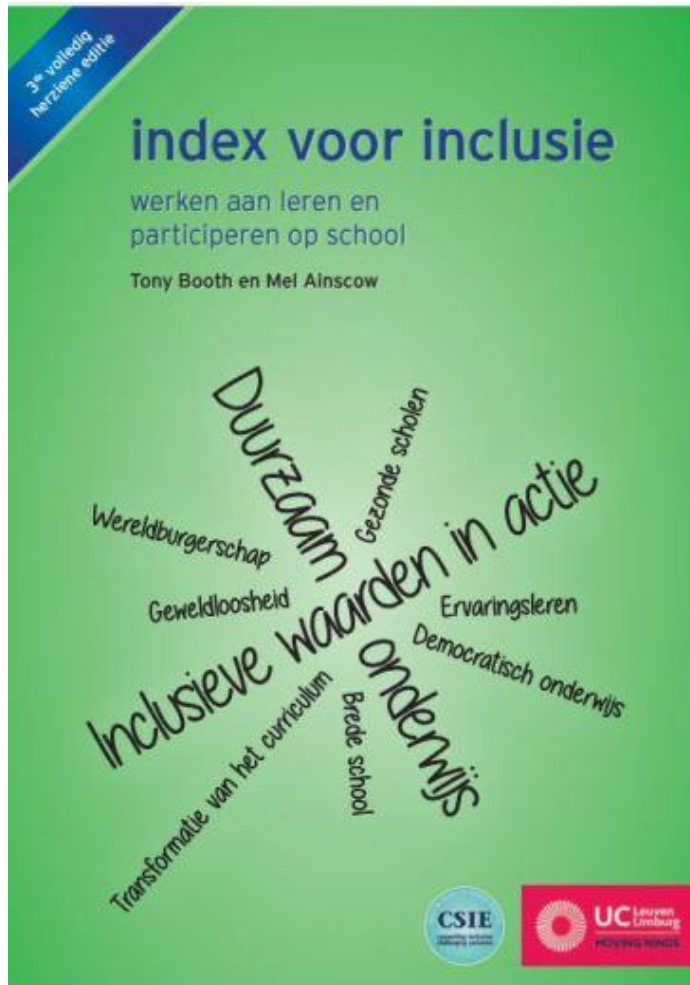
Co-teaching voor Inclusie in de lagere school

- **Probleemstelling**
- **Onderzoeksvragen**
- **Concept en materiaal**
- **Stellingen**
- **Conclusie**

Probleemstelling - literatuur

- **Wat is inclusief onderwijs? > Giangreco (2006):**
 - Alle leerlingen zijn welkom in de gewone school
 - Evenwicht tussen het schoolse leren en het sociaal-emotioneel leren
 - Samen participeren
 - Permanent proces, blijvend samen zoeken

Probleemstelling - literatuur

Bron: *Index voor inclusie. Werken aan leren en participeren op school* (Booth & Ainscow, 2015)

Creëren de teamleden voor iedereen op school een cultuur van samenwerking?

Versterken de lessen een visie op leren als een continu proces eerder dan iets dat voltooid wordt door het uitvoeren van specifieke taken?

Als er een indeling in niveaugroepen plaatsvindt, hebben alle leerlingen dan regelmatig de kans om van de ene naar de andere groep over te gaan?

Leert iedereen vaardigheden zoals onderhandelen, conflicten oplossen en bemiddelen bij ruzies?

Worden kinderen en jongeren aangemoedigd om uitdagende vragen te stellen?

Wordt het ondersteuningsbeleid met de ouders onderhandeld en afgesproken?

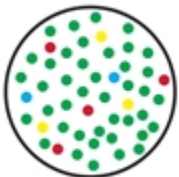
Visie inclusie

- Zijn er in mijn klas leerlingen met een beperking of met specifieke onderwijsbehoeften?
<
- Hoe kunnen wij onderwijs ontwikkelen, gericht op álle leerlingen, volgens inclusieve waarden?

Dus:

- ✓ Gelijke waardering van leerlingen en personeel
- ✓ Leerlingen meer laten participeren aan de omgeving van de school
- ✓ Scholen laten aansluiten op de diversiteit van de leerlingen
- ✓ Barrières bij leren en participeren terugdringen voor alle leerlingen, niet alleen voor diegenen met een beperking, of met specifieke onderwijsbehoeften
- ✓ Verschillen tussen leerlingen beschouwen als een hulpmiddel om het leren te bevorderen i.p.v. barrières die overwonnen moeten worden
- ✓ ...

> onze visie op inclusie - Bron: *Index voor inclusie. Werken aan leren en participeren op school* (Booth & Ainscow, 2015)

Probleemstelling - literatuur

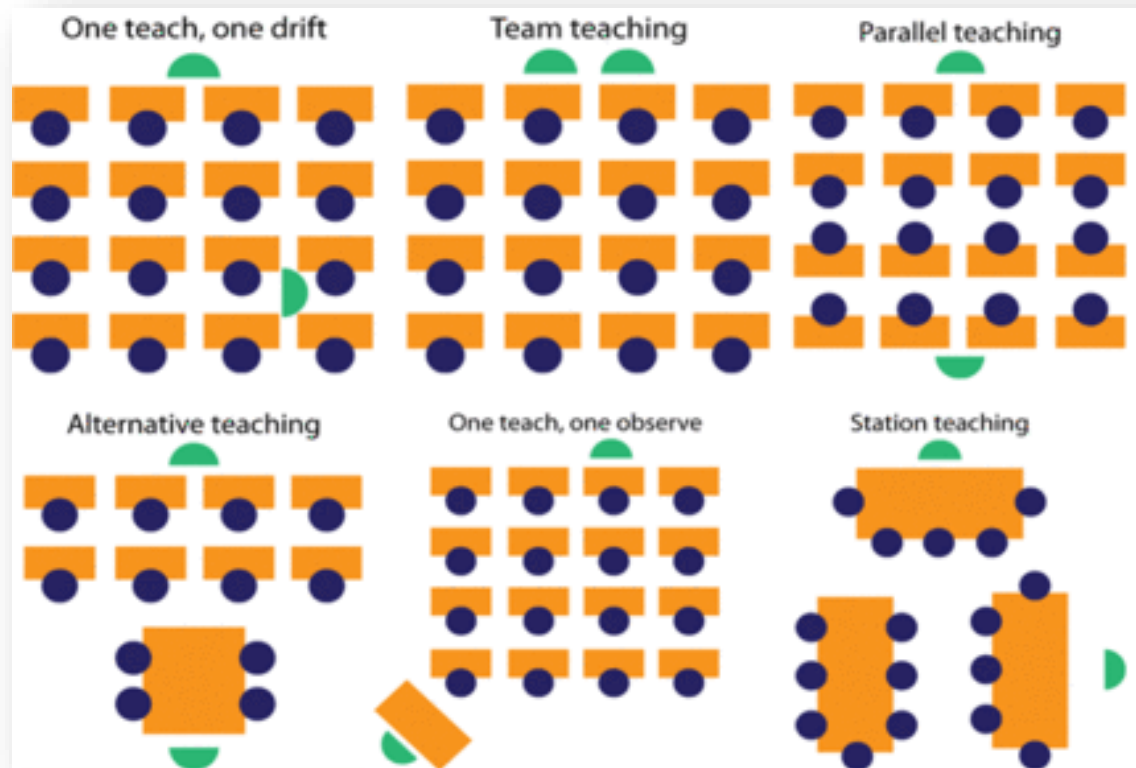
- **Wat is co-teaching? > Fluijt (2014):**
 - Meerdere professionals dragen samen de verantwoordelijkheid over een groep leerlingen.
 - Lk-student: De leerkracht blijft wettelijk verantwoordelijk. In de praktijk kan er samengewerkt worden als co-teachers als de leerkracht zijn kennis deelt en als partner optreedt.

Probleemstelling - literatuur

- **Wat is co-teaching? > Knackendoffel (2005):**
 - Belang van afstemming en een goede voorbereiding
 - Het gaat eerder om een proces en om attitudes
 - Doelmatig werken en gelijkheid tussen partners
 - Rolverduidelijking
 - Leerkrachten lossen samen problemen op

Probleemstelling - literatuur

- Wat zijn de werkvormen van co-teaching?

SONO onderzoeksrapport teamteaching

Implicaties van teamteaching in termen van individuele leer- en ontwikkelingskansen van leerlingen:

1. Kwaliteitsvollere leerervaringen
2. Betere aansluiting bij het lesgebeuren
3. Verhoogde betrokkenheid, motivatie en beter gedrag
4. Meer kansen tot individuele begeleiding en tot interactie
5. Onderwijsbehoeften van leerlingen beter ingevuld

Co-teaching voor Inclusie in de lagere school

- **Probleemstelling**
- **Onderzoeksvragen**
- **Concept en materiaal**
- **Stellingen**
- **Conclusie**

Onderzoeksvragen

1. Hoe heeft co-teaching een invloed op de volgende inclusieve competenties van leerkrachten in de lagere school?
 - Ondersteunen van alle leerlingen: differentiatie;
 - Samenwerking;
 - Flexibel zijn, creativiteit, verantwoordelijkheidszin;.
 - De leerkracht als “reflective practitioner”
2. Hoe ziet het concept van co-teaching eruit opdat het deze inclusieve competenties van leerkrachten in de lagere school verhoogt?
3. Welk ondersteuningsmateriaal is er nodig om dit concept van co-teaching voor inclusie te realiseren?

Samenwerking met experts uit de praktijk

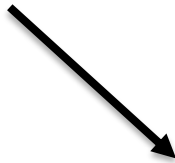
- AJ 2014-2015: directies, zorgcoördinatoren en klasleerkrachten van de lagere school en afstuderende studenten van de bacheloropleiding leraar lager onderwijs Odisee-Waas
- AJ 2015-2016: klasleerkrachten van de lagere school en afstuderende studenten in het laatste jaar van bacheloropleiding leraar lager onderwijs Odisee-Waas
- AJ 2016-2017: klasleerkrachten van de lagere school

Co-teaching voor Inclusie in de lagere school

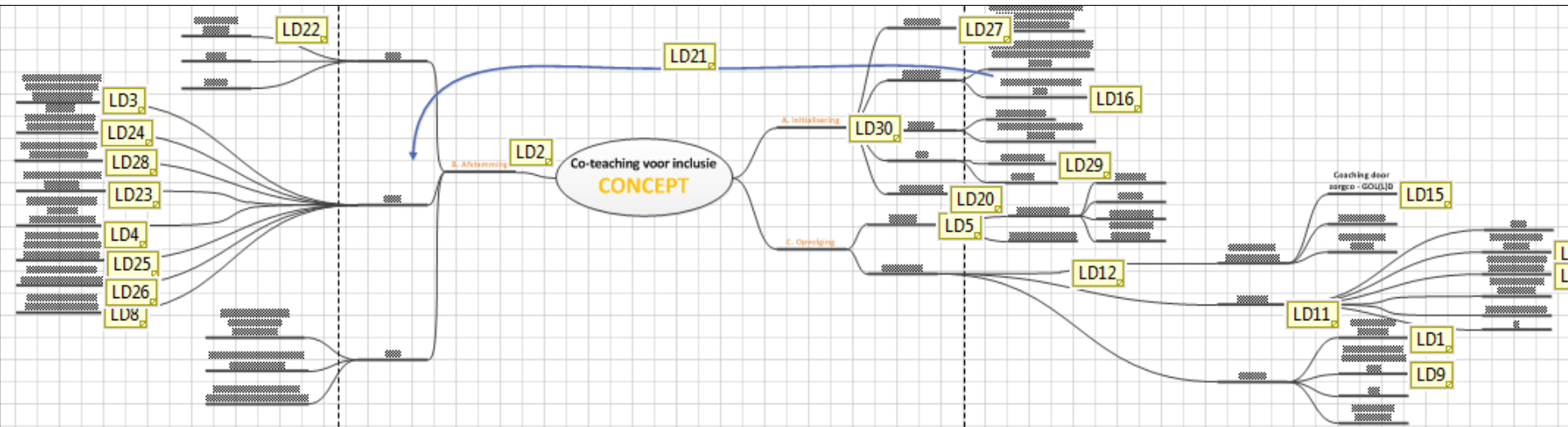
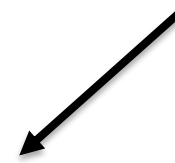
- **Probleemstelling**
- **Onderzoeksvragen**
- **Concept en materiaal**
- **Stellingen**
- **Conclusie**

Co-teaching voor Inclusie Concept

Praktijk

Literatuur

Co-teaching voor Inclusie Ondersteuning

- **Vormingsmoment(en) en een terugkommoment**
 - A. Afstemming tussen de co-teachers
 - B. Werkvormen bij co-teaching
 - C. Via co-teaching inzetten op inclusie

<https://www.powtoon.com/c/f1Bp6F6GMZl/1/m>

- **Digitale gids:**

<http://co-teachingvoorinclusie.weebly.com/>

Breedheid digitale gids: ook opstart (beleid) en opvolging (team)...

Afstemming tussen de co-teachers

Samen afstemmen, naar het praktische én naar visie

Afstemming tussen de co-teachers een oefening

Per duo

Keuze tussen:

- **Afstemmen a.d.h.v. leerkrachttype (CTenO)**
- **Afstemmen a.d.h.v. talenten (sneltest talenten)**

Afstemming tussen de co-teachers

Leerkrachttype

- 1. Lees de profielen van het CTenO. Selecteer het profiel dat het best bij jou past.**
- 2. Wissel uit over elkaars profiel.**
- 3. Als jullie aan de slag zouden gaan als co-teachers, welke rol- en taakverdeling zou er kunnen ontstaan?**

Afstemming tussen de co-teachers

Talenten

1. Individueel: vul de sneltest in.

- Lees de uitspraken in de **linkerkolom**. Je kan ook de beschrijvingen van elk talent erbij nemen
- **Scoor (middenkolom)** in hoeverre deze beschrijving bij jou past:
(1: helemaal niet – 5: helemaal wel)
- Duid de **talenten (rechterkolom)** aan waarbij je een **4 of 5** hebt aangekruist.
- Kies daar nu de **3 talenten** uit waarvan je vindt dat die het best bij jou passen.

Afstemming tussen de co-teachers

Talenten

2. Wissel uit over elkaars talenten.
3. Als jullie aan de slag zouden gaan als co-teachers, hoe zouden jullie jullie talenten kunnen inzetten? Welke rol- en taakverdeling zou er kunnen ontstaan?

Afstemming tussen de co-teachers

- Hoe ervaren jullie dit? Wat vond je ervan om het over 'talenten' of over 'leerkrachttype' uit te wisselen?
- Zouden jullie als co-teachers op deze manier afstemmen? Waarom?
- Wat neem je mee?

Afstemming tussen de co-teachers

VOLGENS
MIJ KLIKT
HET WEL
TUSSEN
ONS

Co-teachers aan het woord

Het was belangrijk om bepaalde verzuchtingen of andere meningen te verwoorden. Je ziet elkaars leerpunten, maar je kan ook veel leren van elkaar. Diplomatische communicatie hierover is heel belangrijk.

Co-teachers aan het woord

Wij spraken 1 middag in de week af voor overleg. Ook tussendoor en in de ochtend is er tijd om bij te babbelen, want op het bord staat wat de kinderen moeten doen. Er is dus extra investering van tijd als je co-teacht. Waar win je dan tijd? Door vakken te verdelen (rekenen en taal), dat scheelt in werkdruk.

Afstemming tussen de co-teachers

- **<http://co-teachingvoorinclusie.weebly.com/>**
 - Afstemming co-teachers – teamwerk en communicatie – inspiratie
 - Afstemming co-teachers – zoeken, onderzoeken en reflecteren – info

Co-teaching voor Inclusie in de lagere school

- **Probleemstelling**
- **Onderzoeksvragen**
- **Concept en materiaal**
- **Stellingen**
- **Conclusie**

Stellingen

- **Uitwisselen van ideeën, bedenkingen, meningen en ervaringen: per 4**
- **Terugkoppeling in plenum**
- **En vanuit het project Co-teaching voor Inclusie?**

Co-teaching voor Inclusie in de lagere school

- **Probleemstelling**
- **Onderzoeksvragen**
- **Concept en materiaal**
- **Stellingen**
- **Conclusie**

Conclusie

- Kennisbijdrage aan hoe co-teaching eruit moet zien opdat het de inclusieve lerarencompetenties versterkt
- Co-teaching voor Inclusie is een onmisbare factor voor de kwaliteit van het 21^e-eeuwse onderwijs
- Belang van onderzoekend leren (“reflective practitioner”)

Co-teaching voor Inclusie: hoe het proces verder opvolgen?

<https://www.powtoon.com/c/f1Bp6F6GMZI/1/m>

dank

je

wel

elke.vannieuwenhuyze@odisee.be
liesbet.decroos@odisee.be

Literatuur

- Baarda, B., De Goede, M. & Teunissen, J. (2010). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. (2de druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- European Agency for Development in Special Needs Education (2012). *Profiel van inclusieve leraren*, Odense, Denemarken: European Agency for Development in Special Needs Education.
- Fluijt, D. (2014). *Prisma co-teaching. Passend op weg naar integratief onderwijs*. Acco: Leuven.
- Giangreco, M.F. (2006). Foundational concepts and practices for educating students with severe disabilities. In: M.E Snell, F. Brown (eds.), *Instruction of students with severe disabilities*, p. 1-27.

Literatuur

- Knackendoffel, A. (2005). Collaborative teaming in the secondary school, *Focus on Exceptional Children*, 37, 5, p 1-15.
- Mitchell, D. (2014). *Wat écht werkt. 27 evidence based strategieën voor het onderwijs*. Pica: Huizen
- Nieveen, N., Plomp, T. et al. (2007). *An introduction to educational design research. Proceedings of the seminar conducted at the East China Normal University, Shanghai (PR China), November 23-26, 2007*.
- Van de Putte, I. et al. (2010). *Klassewerk: het GOL(L)D-concept*. Academia press, Gent.